

123. Főnyed, Gólyásfa

(Somogy megye) U, B, Á

A Főnyed-gólyásfai Árpád-kori település és temető ásatását 1999. júliusában folytattuk. Célunk a temető behatárolása volt. Három szelvényt húztunk az eddig feltárt temetőtől D-i irányban (XXIX. szelvény – 3 × 35 m, XXX. szelvény – 3 × 30 m, XXXI. szelvény – 4 × 30 m).

A rendelkezésre álló 2 hét ellenére 35 objektumot és 6 sírt tártunk fel. A sírokból leletanyagot nem gyűjtöttünk, de a temető D-i szélét rögzíteni tudtuk.

Az objektumok vegyesen tartalmaztak Árpád-kori, bronzkori és neolitik leletanyagot (kerámia, patics, állatcsont). Az objektumok nagy része gödör volt, ezen kívül néhány árkot (pl. 716. objektum), vermet (pl. 738. objektum), és 1 kemenceplatnit cölöplyukkal (719. objektum) találtunk. Az objektumok a feltárt terület széle felé egyre ritkultak.

ARADI CSILLA – NYÁRI ZSOLT

124. Füzesabony, Bozsi-dűlő II.

(Heves megye) Sza

A lelőhely Füzesabony belterületétől mintegy 1,5 km-re K-re található, egy meglehetősen sík egyenletes területen. A terepbejárás alkalmával néhány szarmata kori cserepet találtunk. A feltárás során nem került elő régészeti lelet.

ÁCS CSILLA

125. Füzesabony, Buda-dűlő

(Heves megye) Sza, Kö

Jelenleg a 26. sz. területen végeztünk nyomvonal-megfigyelést, nyesést, kutatást és dokumentálást. A felszínen és az árok kezdetén itt is elsősorban császár kori, valamint kevés középkori anyagot regisztráltunk.

A következő napokban, illetve hónapokban a szakaszos 5–6 m széles humuszleszedéssel tulajdonképpen feltárhatjuk a mintegy 60 méteres területet, ahol is kilenc jelentéktelen kerek császár kori beásást tártunk fel és dokumentáltunk. Benne mindössze néhány zacskónyi cserépanyagot találtunk. Korukat 2–3. századnak határoztuk meg.

FODOR LÁSZLÓ

126. Füzesabony, Eger-csatorna és

Füzesabony, Tiszafüredi vasút

(Heves megye) I

A lelőhelyek kutatása nem járt különösebb eredménnyel, ezeken a helyeken csak szórványos leletek kerültek elő a vezeték árkából, jól körvonalazható régészeti objektumok nyomait nem figyeltük meg.

DOMBORÓCZKI LÁSZLÓ

127. Füzesabony, Laskó-patak

(Heves megye)

A Csörsz-árok és a Laskó-patak K-i kanyarulata által

közrezárt lapos területen nem találtunk régészeti jelenséget.

ÁCS CSILLA

128. Füzesabony, Nagy Alsó-dűlő

(Heves megye) Sza

A lelőhely az Ó-Laskó-patak ÉK-i kanyarulatától D-re lévő nagy kiterjedésű dombvonulaton található, kb. 300 m-re, K-i irányban a kutatott Füzesabony, Szennyvíztelep lelőhelytől és valószínűnek látszik, hogy összefüggés van a kettő között.

A 200 m² területen 20 szarmata kori objektumot tártunk fel.

ÁCS CSILLA

129. Füzér, Vár

(Borsod-Abaúj-Zemplén megye) Á, Kk

Ebben az esztendőben az északi palotaszárny nyugati, a 17. századi inventáriumokban Kis pincének nevezett pincehelyiségét tisztítottuk meg a vár pusztulása óta oda került omladéktól. Egy kis területen feltártuk a pince előtti udvarszakaszt is.

A pince a 15–16. század fordulóján keletkezett az északi palotaszárny egyik elemeként. Dongaboltozatát az északi Árpád-kori várfal elé húzott köpenyfalra terheltek rá. A pince bejáratát alkotó, tagozat nélküli, belül tokhornyos ajtókeret maradványait az udvari fal tengelyében találtuk meg. Tőle nyugatra előkerült egy ablaknyílás is.

A pince feletti teret a 16. század hatvanas éveiben egy osztófallyal két részre bontották. Ezen osztófal alátámasztására szolgált a pincetér közepe táján feltárt téglalap alaprajzú tufapillér.

A pincét fedő vastag omladékrétegben a keleti szakasz felett volt helyiség 17. század közepi cserépkályhájának számos csempéjét találtuk meg.

A pince 17. századi járósíntjeit két kutatóárokkal vágtuk át. A vékony 16–17. századi leletanyagot tartalmazó agyagos járósínt alatt közvetlenül jelentkezett a vár építésekor keletkezett Árpád-kori feltöltés. A tufapillér és a pincefalak alapozási padkája közvetlenül az utolsó járósínt alatt bukkant elő.

A pince udvari fala előtt egy kis szakaszon elértük az udvar pusztulás előtti utolsó járósíntjét. A földes járósíntet égésréteg fedi, mely bizonyítja, hogy az emeleti helyiségek megközelítését szolgáló homlokzat előtti folyosó fából készült.

SIMON ZOLTÁN

130. Gamás, Öreg hegytől D-re

(Somogy megye) LT, Ró

A falu D-i részén az Öreg hegyi szőlőktől D-re, a Szelistyei-árok mentén nagy kiterjedésű területen a március 25-én végzett terepbejárás során sok római tegula- és imbrextöredék mellett kisebb kőtöredékeket, meszes te-

rületet találtunk szóbeli információk szerint. Ettől a résztől Ny-ra, egy ma már befásított területen hasonló jelenség volt megfigyelhető, római villa lehetett Gamás D-i részén. A bejárás során mindössze egy őskori (kelta?) kerámiatöredéket találtunk.

NÉMETH PÉTER

131. Garé, Rákóczi u. 98.

(Baranya megye) Ró

1999. novemberében gázárok ásása közben 3 római téglasír nyomaira bukkantak, melyek közül a fagyos idő miatt csak a már feldúlt 1. sz. sírt tudtuk megásni. Mellékletet nem találtunk. A sírt téglákkal körülfalazták, majd egy sátozott és egy vízszintes téglafedést is kapott. A leletmentésen jelen volt Krasznai Péter rajzoló és Fazekas Ferenc régészhallgató.

GÁBOR OLIVÉR

132. Gálosfa, Kistótváros

(Somogy megye) Á, Kk

Az ásatást 1999. augusztus és szeptember hónapokban végeztük, a NKÖM által meghirdetett Nemzeti Örökség program pályázatán nyert anyagi fedezet segítségével.

Az ásatás célja az 1335-ben Miklós mester által alapított és Szt. László tiszteletére szentelt pálos kolostor, illetve a vele egy telken épült, és 1347-től említett nemzeti kúria helyének megállapítása volt.

A felszíni kő-, és téglatörmelék által határolt, egyenesre elplanirozott domboldalon kezdtük meg az ásatást. A feltárás egy 15 × 13 m-es belső területű, közel négyszögletes építmény alaprajzát eredményezte. Az épületnek mind a 4 sarkát másodlagosan nagyméretű (2,5 × 3,5 m) támpillérekkel erősítették meg. A D-i oldalon, a 4. falon, közel 2 m-es kapuhoz tartozó küszöbszintet találtunk. Az épület belsejét 4 nagyobb helyiségre osztották, amelyekhez tartozó küszöbszinteket némely esetben rekonstruálhattuk. Észak felől egy másik helyiség csatlakozott folyosóval az épülethez, keleten pedig a 3. támpillérhez ragasztottak egy kis szobát (2. helyiség).

A kőből rakott falak átlagosan 80 cm vastagok voltak, azonban a későbbi időszakban kitermelték a falak egy részét. A falakon több ízben vakolatnyomokat rögzíthettünk. Az épület egységes, réteg nélküli, átlagosan 110 cm vastag törmelék rétegben feküdt, amely alatt 3–5 cm vastag faszenes réteg után agyagos, kevés 12–13. századi kerámiát tartalmazó szint következett. A törmelékéből az előkerülő kőfaragványok, téglatörmelékek mellett, 15. századi kerámiát, mázas és mázatlan kályhacsempét, padlóteglát, állatcsontot, üveg-, és vasmaradványokat gyűjtöttünk. Az érmek szintén e korszakhoz sorolják az épület korát.

Az ásatás eddigi eredményei arra utalnak, hogy a kolostorral egy telken épült nemesi kúriát találtuk meg.

ARADI CSILLA – MÉSZÁROS SZILVIA – NYÁRI ZSOLT

133. Gerjen, Váradpuszta

(Tolna megye) B

Bejártam az ismert bronzkori tellt, amely a falutól ÉNy-ra, a Solymos-ér holt ágai között emelkedő dombon található. Ma a holt ágakból már semmi sem látszik. A lelőhelytől Ny-ra húzódó dűlőút felől úgy tűnik, hogy sáncárok határolja a dombot. A dombtetőről nézve valószínűnek látszik, hogy egykor körben víz övezte. Azt azonban csak ásatással lehet eldönteni, hogy csupán természetes védettségű volt, vagy pedig azt mesterségesen fokozták is. Wosinsky Mór szerint a domb természetes védettségű, és szigetszerűen emelkedett ki környezetéből. Szabó Géza viszont erődítettnek tartja. Szerintem átvágás szükséges a kérdés eldöntéséhez.

MIKLÓS ZSUZSA

134. Gyál, 7-7/A lelőhely: szkíta településrészlet

A részletes jelentést lásd a 71–84. oldalon.

(Pest megye) Ő, V

DINNYÉS ISTVÁN

135. Gyál, 7/B lelőhely

(Pest megye) Ő

A MOL beruházásában épülő Vecsés–Csepel II. gázvezeték megelőző feltárása során 1999. október 26 – november 10. között történt meg a lelőhely feltárása kb. 180 m² területen.

Egy széles, humuszos betöltésű ÉNy-DK irányú, majd a feltárási sávból kihaladó árok részlet, ebből É felé kiágazó, keskeny árok részlet, két DNy-ÉK irányú, a széles 1. ároknál korábbi árok részlet és két gödör alkotja a lelőhely objektumait. Kerámia csak az 1. árok betöltésében volt, durva őskori edénytöredékek.

Leletanyag elhelyezése: Arany János Múzeum, Nagykőrös.

A Vecsés–Csepel II. MOL gázvezeték 8+100-130 km szakaszán, a Gyáli-patak É-i partján 4 árok részlet és két gödör került elő. Az egyik árok betöltésében kézzel formált, jellegtelen őskori edénytöredékeket találtunk.

DINNYÉS ISTVÁN

136. Gyál, 7/C lelőhely

(Pest megye) Sza

A MOL beruházásában épülő Vecsés–Csepel II. gázvezeték megelőző feltárása során 1999. október 26. – november 12. között történt meg a lelőhely feltárása kb. 1500 m² területen. A nyomvonal 8 + 900 km közelében egy árok részlet, ettől K-re kb. 200 m-re két árok részlet és egy gödör került elő a kézi nyesése nyomán. A nyomvonal 8 + 650 km közelében levő 2. gödörből szarmata cserepek, állatcsontok kerültek ki, bontását a megjelenő talajvíz és a gödröt megtöltő esőzés miatt nem fejeztük be. Az itteni két árok részlet összes lelete egy vastöre-